

Ekonomiczny Uniwersytet Dzieci

Izolacja i samotność dzieci. Przyczyny
zjawiska i sposoby przeciwdziałania

Magdalena Lipiak
www.magdalenalipiak.com

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Organizatorzy

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

1

Plan na następne 90 minut...

- samotność i jej znaczenie
- definicje
- nastolatki i wyzwania współczesnego świata
- różne aspekty samotności
- co sprzyja samotności? dlaczego ludzie cierpią?
- zjawisko samotności w badaniach
- jak działać i co robić by przeciwdziałać samotności i wyobcowaniu?

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

2

„Samotność jest przyjemnością dla
tych, którzy jej pragną i męką dla tych,
co są do niej zmuszeni”

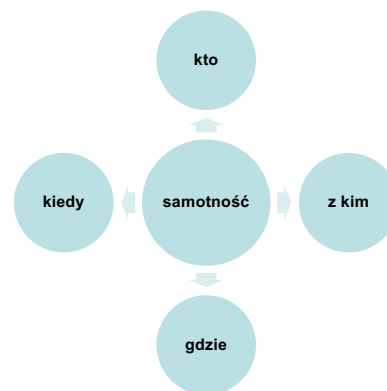
Władysław Tatarkiewicz

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

3

Wprowadzenie

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

4

Samotność, a przetrwanie

Jest czynnikiem zagrażającym rozwojowi dzieci i młodzieży

5

Z czym mierzy się współczesny nastolatek?

- nieprzewidywalność i zmienność
- brak jednoznacznych norm i autorytetów
- zmiany w strukturze rodziny
- zagrożenia cywilizacyjne
- kuszący możliwościami świat, w którym trzeba wybierać między tym co słuszne, dobre, złe, dostępne

6

Po co potrzebna jest ludziom grupa?

- uczy współdziałania
- daje poczucie bezpieczeństwa i przynależności
- stwarza możliwość wymiany poglądów na różne tematy
- uczy porozumiewania się
- może dać wsparcie

Samotność pod lupą

Definicja

Samotność – samotność to stan emocjonalnej izolacji, w którym osoba odczuwa brak satysfakcjonujących relacji i bliskości z innymi (J.T. Cacioppo)

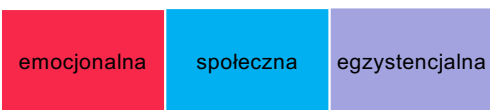
Osamotnienie - stan emocjonalny, w którym jednostka ma świadomość odsunięcia od innych oraz potrzeby działania dla innych. (Hertog, Audy, Cohen 1980)

Alienacja - poczucie izolacji od społeczeństwa, nieutożsamianie się ze społecznością lokalną i ponadlokalną, utrata tożsamości jednostki

Samotność, czyli co?

Samotność psychologiczna

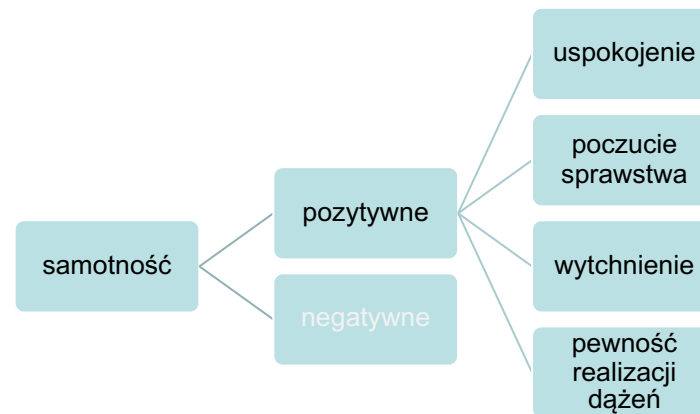
11

Samotność

12

Stany emocjonalne towarzyszące samotności:

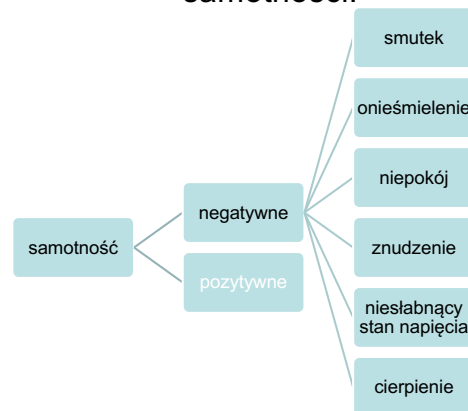

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

13

Stany emocjonalne towarzyszące samotności:

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

14

Tezy tłumaczące występowanie samotności

- człowiek w pogoni za dobrobytem staje się samotny
- przyczyny przeżywania samotności nie tkwią w naturze ludzkiej egzystencji a w jego stylu życia !!!
- alienacja i anomia społeczna nasilają jednostkową samotność
- człowiek rezygnując z podejmowania decyzji nie wykorzystuje zasobów, a to prowadzi do egzystencjalnej samotności

Co sprzyja pojawieniu się samotności?

- temperament melancholiczny
- słabe kompetencje społeczne
- niska samoocena i poczucie własnej wartości
- niski poziom zaufania
- negatywny obraz siebie, środowiska, relacji

Samotność a rodzina

- wielkość rodziny – w małych rodzinach znacząco mniejsza samotność emocjonalna, egzystencjalna i globalna niż u dzieci z rodzin wielkich
- kolejność urodzenia nie ma znaczenia
- samotność społeczną najsilniej odczuwają jedynacy

Samotność a rodzina

- duża liczba kontaktów społecznych nie chroni przed samotnością.!!!(Jong-Gierweld)
- grupa 16-17 latków szczególnie mocno przeżywa samotność we wszystkich jej aspektach

Samotność a media społecznościowe

- im więcej czasu w mediach społecznościowych, tym większe prawdopodobieństwo osamotnienia
- 3h dziennie w mediach społecznościowych = wzrost prawdopodobieństwa pojawienia się depresji u dzieci i młodzieży, także prób samobójczych

Samotność a zdrowie

„Samotność zabija”

- społeczna samotność jest silnym predykatorem depresji; emocjonalna - lęku
- nieakceptowana samotność o wiele bardziej, niż stres może prowadzić do chorób, obniżenia odporności i utrudniania procesu zdrowienia
- u dorosłych – 30%> udarów i zawałów; 50% demencji

Samotność a edukacja

Młodzi, którzy czują się odrzucani i izolowani częściej:

- doznają trudności i niepowodzeń szkolnych
- częściej wypadają z systemu edukacyjnego
- są zagrożeni uzależnieniami, przestępczością
- charakteryzują się ryzykownymi zachowaniami w sferze seksualnej

Długotrwała samotność może przyczynić się do pojawienia się zjawisk psychopatologicznych np. depresji

Ważne pytanie otwierające zmianę?

Czego chcę?

Warunek konieczny, żeby przyjrzeć się własnej samotności to samowiedza

Co możemy robić, by przeciwdziałać samotności?

- współtworzyć środowisko sprzyjające samowiedzy
- rozwijać kompetencje społeczne i komunikacyjne
- budować sieć kontaktów rodzinnych, przyjacielskich
- rozwijać aktywność i twórczość
- być obecnym, uważnym dorosłym
- promować życzliwość, wdzięczność, współpracę
- przeciwdziałać przemocy

bibliografia

- Diagnoza: alienacja, W. Jastrowicz, Wydawnictwo Sorus, Poznań, 2022
- Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży, red. I. Grzegorzewska, L. Cierpiałkowska, A.R. Borkowska, Wydawnictwo PWN, Warszawa, 2020
- Różne oblicza samotności. Konteksty pedagogiczne. Red. K.M. Wasilewska-Ostrowska, Difin, Warszawa, 2019
- Samotność globalnego nastolatka, J. Mastalski, Wydawnictwo Naukowe Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, 2007
- Samotność młodzieży- analiza teoretyczna i studia empiryczne, Z. Dołęga, Wydawnictwo UŚ, Katowice 2003
- Samotność młodzieży, K.M. Wasilewska-Ostrowska, Wydawnictwo Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej, Bydgoszcz 2010
- System wartości młodzieży licealnej w rzeczywistości globalizującego się świata, dysertacja doktorska; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Studiów Edukacyjnych M. Jarantowska-Daczus
- Wybrane aspekty wewnątrzrodzinnych warunków osamotnienia dziecka, S. Cudak, Społeczna Akademia Nauk, 2014
- Z psychologii samotności, R. Stefańska-Klar, Psychologia i Rzeczywistość* nr 2/2002

Ekonomiczny Uniwersytet Dzieci

Izolacja i samotność dzieci i młodzieży

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
2.12.2024

Organizatorzy

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECI

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL